

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Svk/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7021200280
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Vališ
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7021200280.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Združenie domových samospráv, o.z., so sídlom Rovniankova 1667/14, Bratislava, P.O.BOX 218, Bratislava, IČO: 31 820 174, právne zastúpeného Tkáč & Partners, s.r.o., so sídlom Hrnčiarska 29, Košice, IČO: 53 929 691, proti žalovanému: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Košice, Žriedlová 3366/13, Košice (pôvodne Okresný úrad Košice, odbor výstavby a bytovej politiky, Komenského 52, Košice), o preskúmanie rozhodnutia Okresného úradu Košice, odboru výstavby a bytovej politiky, č. OU-KE-OVBP2-2021/005416-002 z 13. januára 2021, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/39/2021-71 z 26. januára 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/39/2021-71 z 26. januára 2023 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Správnomu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

I. Priebeh administratívneho a súdneho konania

1. Mesto Košice, pracovisko Košice - Staré Mesto, ako stavebný úrad prvostupňovým rozhodnutím č. MK/A/2020/07462-13/1/STS dňa 07.09.2020 podľa § 66 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „stavebný zákon“) povolilo stavbu „Parkovací dom VSD, Staničné námestie 1, Košice“ pre stavebníka Východoslovenská distribučná a.s., Mlynská 31, Košice.

2. Napadnutým rozhodnutím č. OU-KE-OVBP2-2021/005416-002 z 13. januára 2021 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) Okresný úrad Košice, Odbor výstavby a bytovej politiky, zamietol odvolanie žalobcu podané proti v bode 1 uvedenému prvostupňovému rozhodnutiu.

3. Správnou žalobou podanou na Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „správny súd“) sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím č. MK/A/2020/07462-13/1/STS z 07.09.2020 a vrátenia veci na ďalšie konanie prvostupňovému správnomu orgánu. Žalobca ako environmentálne združenie obhajujúce právo na priaznivé životné prostredie argumentoval nezákonnosťou prvostupňového rozhodnutia i napadnutého rozhodnutia. Uviedol najmä, že už prvostupňový správny orgán rozhodnutím o povolení výstavby parkovacieho domu bez toho, aby dodržal ochranu verejných záujmov a životného prostredia uvedených v stanovisku žalobcu, vydal podľa jeho názoru nezákonné rozhodnutie. Prvostupňový správny orgán postupoval podľa žalobcu nesprávne, keď zamietol jeho pripomienky, ktorými žiadal v súlade s § 140b ods. 6 stavebného zákona zabezpečiť zjednocujúce stanoviská dotknutých orgánov. Žiadal tiež o overenie súladu navrhovanej stavby s verejnými záujmami. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžp/10/2009.

4. Na pojednávaní pred správnym súdom konanom dňa 26.01.2023 zástupkyňa Okresného úradu Košice, odboru výstavby a bytovej politiky predložila správnemu súdu (1.) kópiu rozhodnutia Mesta Košice z 15.02.2022, č. k. MK/A/2022/06157-11//STS, ktorým Mesto Košice, pracovisko Košice - Staré Mesto rozhodlo o zmene rozhodnutia o umiestnení stavby s názvom „Parkovisko VSD“ navrhovateľovi Východoslovenská distribučná a.s. a (2.) kópiu rozhodnutia Mesta Košice - stavebné povolenie z 14.10.2022 č. k. MK/A/2022/19103-04/STS na stavbu s názvom „Parkovisko VSD“ pre stavebníka Východoslovenská distribučná a.s.

5. Správny súd následne napadnutým uznesením č. k. 8S/39/2021-71 z 26.01.2023 konanie o správnej žalobe žalobcu podľa § 99, ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) zastavil s odôvodnením, že odpadol dôvod na pokračovanie v konaní o preskúmanie napadnutého rozhodnutia žalovaného č. OU-KE-OVBP2-2021/005416-002 z 13.01.2021 a prvostupňového rozhodnutia Mesta Košice, pracovisko Staré Mesto o povolení stavby č. MK/A/2020/07462-13/1/STS z 07.09.2020, keď žalobou napadnuté rozhodnutia v spojení s rozhodnutím Mesta Košice z 15.02.2022, č. k. MK/A/2022/06157-11/STS (ktorým stavebný úrad rozhodol o zmene rozhodnutia o umiestnení stavby) a rozhodnutím Mesta Košice z 14.10.2022 č.k. MK/A/2022/19103-04/STS (ktorým stavebný úrad povolil stavbu s názvom Parkovisko VSD pre stavebníka Východoslovenská distribučná a.s.) neboli realizované, a na žiadosť stavebníka boli vydané rozhodnutia nové.

6. Správny súd konštatoval, že stavba s poukazom na uvedené nebude realizovaná v rozsahu a spôsobom, ako to bolo definované v napadnutých rozhodnutiach orgánov verejnej správy, ktoré sú predmetom správnej žaloby. Ďalším zotrvaním na požiadavke súdneho prieskumu správnou žalobou napadnutých rozhodnutí by tak podľa správneho súdu žaloba nadobudla charakter, aký má na mysli ustanovenie § 28 SSP, a pre jej šikanózný charakter by bola bezúspešným a zneužívaným uplatňovaním práva. Pre okolnosti súvisiace s vydaním nových rozhodnutí o umiestnení stavby a stavebnom povolení, preto správny súd konanie vo veci zastavil a o trovách konania rozhodol podľa § 170 písm. b/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak bolo konanie zastavené.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu

7. Voči napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/39/2021-71 z 26.01.2023 podal žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP kasačnú sťažnosť, navrhujúc uznesenie správneho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Sťažovateľ v úvode kasačnej sťažnosti z dôvodu, že správny súd nesprávne právne posúdil, aký záujem bol predmetom správnej žaloby, ozrejmil ciele svojho pôsobenia. Strata platnosti rozhodnutia správneho orgánu alebo jeho zmena, podľa názoru sťažovateľa, nenapĺňa predpoklady pre zastavenie súdneho konania v zmysle § 99 písm. g/ SSP, nakoľko sťažovateľ sa domáhal preskúmania rozhodnutia, pri ktorom chránil verejný záujem ochrany životného prostredia. Posúdenie veci správnym súdom tak, ako to urobil vo svojom rozhodnutí správny súd, je nielen v rozpore s čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a jeho výkladom poskytnutým Súdnym dvorom Európskej únie v rozsudku vo veci C-240/09, ale aj s platnou právnou úpravou SSP.

9. Zo samotnej žaloby sťažovateľa bolo podľa sťažovateľa nesporné, že tento je zainteresovaný verejnosťou v zmysle § 42 ods. 1 SSP, a že ako taký je oprávnený podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia (§ 178 ods. 3 SSP). Správny súd v preskúmanej veci rozhodol v rozpore s rozsudkom veľkej komory Súdného dvora Európskej únie sp. zn. C 240/09 Lesoochranského zoskupenia VLK proti Ministerstvu životného prostredia SR, keď o správnej žalobe chrániacej verejný záujem nerozhodol a konanie zastavil.

10. Správny súd podľa sťažovateľa vydaním uznesenia o zastavení konania zasiahol do práv sťažovateľa na konanie pred súdom. Záujem na ochrane životného prostredia sťažovateľa spočíva v tom, aby rozhodnutia porušujúce tento záujem neboli vydávané a aby, ak už vydané sú, boli podrobené preskúmaniu súdom. Považuje za neakceptovateľný názor, podľa ktorého možno ochranu životného prostredia a záujem na jeho zachovaní odložiť z jednoduchého dôvodu, že rozhodnutie, ktoré podľa

správnej žaloby sťažovateľa bolo v rozpore s verejným záujmom ochrany životného prostredia, stratilo uplynutím doby svoje právne účinky a vykonateľnosť.

11. Namietol, že správne žaloby vo vzťahu k rozhodnutiam, ktorým skončila platnosť, majú osvetovú aj preventívnu funkciu, aby sa podobná nezákonnosť nezopakovala v iných prípadoch, pričom poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28.02.2017 a sp. zn. III. ÚS 274/2018-45 z 13.11.2018. Záujem na ochrane životného prostredia podľa sťažovateľa okrem iných spočíva v tom, aby rozhodnutia, ktoré môžu porušovať tento záujem, neboli vydané a ak vydané boli, aby boli predmetom preskúmania súdom.

12. Vo vzťahu k nepriznaniu trov konania žalobca poukázal na skutočnosť, že stavebník Východoslovenská distribučná a.s., ako ďalší účastník konania je plne zodpovedný za vzniknuté trovy v konaní.

13. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že túto považuje za nedôvodnú, keď v predmetnej veci odpadol dôvod na pokračovanie v konaní, ako to vyplýva z bodov 21 až 26 kasačnou sťažnosťou napadnutého uznesenia správneho súdu.

14. Dňom 01.04.2024 pôsobnosť doterajšieho žalovaného Okresného úradu Košice, odbor výstavby a bytovej politiky v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb., č. 608/2003 Z. z. (§ 2, § 4a) a zákonom č. 200/2022 Z. z. (§ 1 a § 7 ods. 1) prešla na Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Košice, a preto v súlade s § 180 ods. 1 a 3 v spojení s § 452 ods. 1 SSP kasačný súd pokračoval v konaní s týmto orgánom verejnej správy ako so žalovaným.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 440 ods. 1, 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o uznesenie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 2 SSP), po neverejnej porade senátu jednotyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

16. Kasačný súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti považuje za relevantné pre posúdenie dôvodnosti kasačnej sťažnosti vysporiadať sa s otázkou, či je správny právny záver správneho súdu, ktorý postupom podľa § 99 ods. 1 písm. g/ SSP zastavil konanie s odôvodnením, že odpadol dôvod na pokračovanie v konaní o preskúmanie napadnutého rozhodnutia žalovaného č. OU-KE-OVBP2-2021/005416-002 z 13.01.2021 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Mesta Košice, pracovisko Staré Mesto, o povolení stavby č. MK/A/2020/07462-13/1/STS z 07.09.2020, keď vzhľadom na § 40 a § 67 ods. 2 stavebného zákona stavba nebude realizovaná v rozsahu a spôsobom, ako bolo definované v napadnutých rozhodnutiach orgánov verejnej správy, a to i z dôvodu, že žalovaný vydal nové rozhodnutie o umiestnení stavby a nové rozhodnutie o stavebnom povolení.

17. Po preskúmaní súdneho aj administratívneho spisu dospel kasačný súd k záverom, ktoré deklaroval vo výroku tohto uznesenia a bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

18. Kasačný súd úvodom uvádza, že zastavenie správneho súdneho konania z dôvodu odpadnutia dôvodu na pokračovanie v konaní (§ 99 písm. g/ SSP) je potrebné vykladať ústavno-konformne (mutatis mutandis rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 142/2015 z 10.03.2015, publikované v ZNaUÚS pod č. 58/2015). Zo všetkých jeho výkladových alternatív je preto potrebné preferovať tú, ktorá najväčšmi vyhovuje hodnotám a princípom zakotveným v Ústave Slovenskej republiky. Osobitnú rolu tu zohráva práve maxima obsiahnutá v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Inými slovami, uplatňovanie § 99 písm. g/ SSP nesmie viesť k odopretiu spravodlivosti a najmä k odopretiu prístupu k súdu takým fyzickým a právnickým osobám, ktoré boli ukrátené na svojich právach (osobitne na základných právach a slobodách) postupom orgánov verejnej moci (obdobne napr. Najvyšší správny súd SR v rozhodnutí sp. zn. 2Sžk/7/2020 zo 14.12.2022).

19. Nie je ústavne konformné zastaviť správny súdny prieskum rozhodnutia alebo opatrenia, ktoré už zasiahlo do právnej sféry dotknutých subjektov (zasiahlo do ich subjektívnych práv a povinností), i

keď počas súdneho prieskumu jeho účinky zanikli, a to z toho dôvodu, že obsah súdnej ochrany v správnom konaní sa po uplynutí účinkov žalovaného rozhodnutia dostáva do sekundárnej podoby, ktorej podstatou je vytvorenie základu pre prípadný nárok na náhradu škody (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 274/2018 z 13.11.2018 a sp. zn. III. ÚS 416/2018 z 16.01.2019). Zastaviť správne súdne konanie s odkazom na § 99 písm. g) SSP nemožno tiež vtedy, ak je na pokračovaní súdneho prieskumu daný verejný záujem explicitne garantovaný/chránený právom, i keď účinky napadnutého rozhodnutia správneho orgánu počas súdneho prieskumu pominuli (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 529/2019 z 19.01.2021 a sp. zn. I. ÚS 380/2019 z 13.06.2021 a iné).

20. K aplikácii § 99 písm. g) SSP sa vyjadril i kasačný súd v rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 2SŽk/7/2020 zo 14.12.2022, kde uviedol „Inými slovami, uplatňovanie § 99 písm. g) SSP nesmie viesť k odopretiu spravodlivosti a najmä k odopretiu prístupu k súdu takým fyzickým a právnickým osobám, ktoré boli ukrátené na svojich právach (osobitne na základných právach a slobodách) postupom orgánov verejnej moci.“. Z tohto dôvodu nie je možné zastaviť súdny prieskum rozhodnutia alebo opatrenia, ktoré už zasiahlo do práv dotknutých osôb (či už do ich subjektívnych práv a povinností, alebo ak tieto práva už boli uplatnené), aj keď jeho účinky zanikli počas prebiehajúceho súdneho konania. K podobným záverom dospel Najvyšší správny súd SR i v rozhodnutí sp. zn. 3Svk/21/2021 z 30.11.2022.

21. Kasačný súd sa pridrižiava a stotožňuje s vyššie uvedenými právnymi názormi. Aplikujúc ich na prejednávajúcu vec kasačný súd konštatuje, že samotná skutočnosť, že nedošlo k realizácii stavby „Parkovací dom VSD, Staničné námestie 1, Košice“ v rozsahu a spôsobom ako to bolo definované v napadnutých rozhodnutiach orgánov verejnej správy, nie je dôvodom na postup správneho súdu, ktorý v zmysle § 99 písm. g) SSP konanie o správnej žalobe zastavil. Vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam orgánov verejnej správy ostáva Ústavou Slovenskej republiky chránený verejný záujem na preskúmaní ich zákonnosti nezávislým a nestranným súdom. Nebol tak v predmetnej veci daný dôvod pre zastavenie správneho súdneho konania podľa § 99 písm. g) SSP a kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa vyhodnotil ako dôvodnú.

IV. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

22. Vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/39/2021-71 z 26.01.2023 podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie Správnemu súdu v Košiciach, na ktorý v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 01.06.2023 prešiel výkon súdnictva vo vzťahu ku konaniam vo veciach, v ktorých dovtedy konal Krajský súd v Košiciach.

23. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie a v kontexte s vyššie citovaným ustanovením o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne správny súd.

24. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.